

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Tdo/9/2019
Identifikačné číslo spisu: 5816010280
Dátum vydania rozhodnutia: 20.02.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Juraj Kliment
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:5816010280.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Petra Hatalu a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci obvineného V. H. a spol. pre zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1 Tr. zák., prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 20. februára 2019 v Bratislave dovolanie obvinených V. H. a K. O. podané prostredníctvom ich obhajcov JUDr. Dušana Chlapíka a JUDr. Kataríny Bolibruchovej proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline zo 4. júla 2017, sp. zn. 1To/67/2017, a rozhodol

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolania obvinených V. H. a K. O. sa o d m i e t a j ú.

Odôvodnenie

Okresný súd Námestovo (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom z 18. mája 2017, sp. zn. 6T/89/2016, uznal obvinených V. H. a K. O. za vinných zo zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 Tr. zák. formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zák., ktorý mali spáchať na tam uvedenom skutkovom základe.

Za to okresný súd obvineného H. odsúdil podľa § 188 ods. 1 Tr. zák. v spojení s § 38 ods. 4 Tr. zák. a § 37 písm. m) a f) Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 6 (šiestich) rokov a obvineného O. podľa § 188 ods. 1 Tr. zák. v spojení s § 42 ods. 1 Tr. zák., § 41 ods. 2 Tr. zák., § 38 ods. 7 Tr. zák., § 37 písm. m) a f) Tr. zák. na súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 7 (siedmich) rokov. Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Tr. zák. súd oboch obvinených zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Podľa § 42 ods. 2 Tr. zák. súd u obvineného O. zrušil tiež výrok o treste uloženého mu trestným rozkazom Okresného súdu Žilina z 12. januára 2017, sp. zn. 29 T 120/2016, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad. Podľa § 287 ods. 1 Tr. por. súd obom obvineným uložil povinnosť spoločne a nerozdielne nahradiť poškodenému E. F. škodu vo výške 50 €. Vo zvyšnom rozsahu súd poškodeného podľa § 288 ods. 2 Tr. por. odkázal na civilný proces.

Proti tomuto rozsudku podali obaja obvinení odvolanie, o ktorom Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) rozhodol uznesením zo 4. júla 2017, sp. zn. 1To/67/2017 tak, že ho podľa § 319 Tr. por. zamietol.

Proti tomuto uzneseniu podal obvinený O. 25. júna 2018 dovolanie, ktoré prostredníctvom ustanovenej obhajkyne - JUDr. Kataríny Bolibruchovej, podaním z 26. júla 2018 bližšie odôvodnil; v dovolaní uplatnil dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. g), h) a i) Tr. por.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. namietal, že súd vykonal len dôkazy, ktoré boli v jeho neprospech, o dôkazy, ktoré by boli v jeho prospech sa nezaujímal, celé trestné konanie bolo neobjektívne a nerešpektovalo pravidlá spravodlivého procesu. Poukázal na to, že pri výsluchu poškodeného F. nebol prítomný zákonný zástupca, resp. zástupca orgánu sociálnoprávnej ochrany detí, hoci v danom čase išlo o osobu mladšiu ako 18 rokov. Uviedol, že so svedkom orgány činné v trestnom konaní manipulovali a k spôsobu výpovede ho usmerňovali aj pred konfrontáciou. Obvinený trval na tom, že skutok nespáchal a poukazoval na nečinnosť vyšetrovateľa, ktorý v rozpore s § 2 ods. 10 Tr. por. nezabezpečil ohliadku miesta činu, nezistil zranenia poškodeného, nevykonal rekonštrukciu, previerku výpovedí na mieste, nezabezpečil daktyloskopické, biologické a pachové stopy atď.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) a i) Tr. por. namietal, že po vykonaní trestov, ktoré mu boli uložené ešte ako mladistvému rozsudkami Okresného súdu Žilina z 9. decembra 2013, sp. zn. 3 T 207/2013, resp. zo 16. júna 2014, sp. zn. 3 T 62/2014, mal súd podľa § 121 ods. 2 Tr. zák. a § 469 Tr. por. ef officio rozhodnúť o zahľadení odsúdení (R 6/2014, R 42/1981). Nestalo sa tak a súd na tieto odsúdenia poukázal v súvislosti s príťažujúcou okolnosťou podľa § 36 písm. m) Tr. zák. a postupom podľa § 48 ods. 2 písm. b) Tr. zák.

Na podklade týchto skutočností obvinený O. dovolaciemu súdu navrhol, aby vyslovil, že uznesením krajského súdu, ako aj konaním, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon v jeho neprospech, aby uznesenie krajského súdu, ako aj rozsudok okresného súdu v celom rozsahu zrušil a aby prikázal okresnému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znova prerokoval a rozhodol.

K podanému dovolaniu sa 23. augusta 2018 vyjadrila prokurátorka Okresnej prokuratúry Námestovo (ďalej len „prokurátorka“) tak, že ho navrhla podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietnuť, eventuálne podľa § 392 ods. 1 Tr. por. zamietnuť.

Uviedla, že dokazovanie bolo vykonané v takom rozsahu, v akom to súd považoval za potrebné. Vyhodnotenie dôkazov bolo obsiahle, kvalifikované a logické už zo strany prvostupňového súdu, pričom odvolací súd sa o toto odôvodnenie v značnej miere oprel. Pokiaľ ide o výšku uloženého trestu upozornila, že podľa § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por. trest vo výmere 7 rokov nevybočuje z ustanovenej trestnej sadzby. Aj príťažujúca okolnosť podľa § 37 písm. m) Tr. zák. bola započítaná správne, keďže len päť mesiacov po svojom prepustení sa obvinený dopustil ďalšieho úmyselného trestného činu. Napokon pripomenula, že dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, preto tie námietky, ktoré po vecnej stránke zodpovedajú § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. vete za bodkočiarkou, sú z prieskumu vylúčené.

Proti uzneseniu krajského súdu podal 30. júla 2018 dovolanie aj obvinený H., ktorý prostredníctvom zvoleného obhajcu - JUDr. Dušana Chlapíka uplatnil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. Následne takto podané dovolanie sám, ako aj prostredníctvom ďalšieho zvoleného obhajcu - JUDr. Ladislava Potockého, podaniami z 27. augusta 2018, 12. septembra 2018, 24. septembra 2018 a 22. októbra 2018 opakovane opravoval, resp. doplňal, a to aj o dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c) a g) Tr. por.

K dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. c) a i) Tr. por. namietal, že súd vykonal len dôkazy, ktoré boli v jeho neprospech, dôkazmi, ktoré navrhla obhajoba sa vôbec nezaoberal. Orgány činné v trestnom konaní nezdokumentovali miesto činu, nezabezpečili daktyloskopické, biologické a pachové stopy, ktoré by sa nachádzali na peňaženke a na mobilnom telefóne poškodeného. Nebola vykonaná rekonštrukcia činu, nebol pribratý znalec z odboru zdravotníctva, neboli vykonané previerky výpovedí na mieste, nebol vypočutý svedok L., nesedí popis podozrivých.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. nad rámec vyššie uvedeného dodal, že pri výsluchu poškodeného F. nebol prítomný zákonný zástupca, resp. zástupca orgánu sociálnoprávnej ochrany detí, hoci v danom čase išlo o osobu mladšiu ako 18 rokov, resp. že ním (svedkom) orgány činné v trestnom konaní manipulovali.

Na podklade týchto skutočností obvinený H. dovolaciemu súdu navrhol, aby vyslovil, že uznesením krajského sudu, ako aj rozsudkom okresného súdu bol porušený zákon, a zároveň, aby napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na nové prejednanie a rozhodnutie.

K podanému dovolaniu, ako aj k jeho doplneniam sa 23. augusta 2018 a 18. októbra 2018 vyjadrila prokurátorka tak, že dovolanie navrhla podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietnuť, eventuálne podľa § 392 ods. 1 Tr. por. zamietnuť.

S poukazom na § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. uviedla, že argumenty obvineného nezakladajú žiaden dovolací dôvod. Vo vzťahu k výsluchu svedka L. vysvetlila, že súd sa ho pre potreby hlavného pojednávania snažil zabezpečiť, avšak to sa nepodarilo, preto postupoval podľa § 263 ods. 3 písm. a) Tr. por. Pokiaľ išlo o spôsob konfrontácie poškodeného F. s obvineným H., v tomto smere poukázala na výpoveď svedka Ing. R..

Dňa 8. februára 2019 bol spisový materiál spolu s dovolaniami obvinených H. a O. riadne predložený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na rozhodnutie. Následne najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) predbežne preskúmal obe podané dovolania i predložený spisový materiál a zistil, že sú prípustné (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Tr. por.), boli podané oprávnenými osobami (§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.), prostredníctvom obhajcov (§ 373 ods. 1 Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.) a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 3 Tr. por.). Zároveň ale zistil aj to, že obe dovolania je potrebné na neverejnom zasadnutí odmietnuť, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

V prvom rade najvyšší súd upozorňuje, že zásada beneficium cohaesionis vyjadrená v § 324 Tr. por. nie je aplikovateľná na konanie o dovolaní, a preto rozhodnutím o dovolaní jedného z obvinených nie sú dotknutí ďalší spoluobvinení (viď napr. uznesenie najvyššieho súdu z 8. novembra 2016, sp. zn. 1 Tdov 17/2015). Z tohto dôvodu súd prvého stupňa nemusí podľa § 376 Tr. por. doručovať dovolanie a naň nadväzujúce vyjadrenia jedného z obvinených ostatným spoluobvineným a zároveň, dovolací súd sa takto doručenými vyjadreniami obvinených nemusí zaoberať.

K jednotlivým vecne uplatneným dovolacím dôvodom (ktoré sú najskôr v dôsledku vyššie popísaného postupu okresného súdu u oboch obvinených takmer identické) najvyšší súd uvádza nasledovné. K námietke týkajúcej sa nezákonnosti výsluchu poškodeného F., dovolací súd uvádza, že účelom § 135 ods. 1 Tr. por. (účinného do 31. decembra 2017) je chrániť maloletých / mladistvých pred tzv. sekundárnou viktimizáciou. Zákon stanovil určité pravidlá, ktoré mali zabrániť nevhodnému vedeniu výsluchov (resp. ich opakovaní), ktoré by na tieto osoby mohli nepriaznivo dopadať. Ak teda obvinení namietajú nedodržanie tohto ustanovenia (pozn. ktoré sa svojím charakterom ich práv nedotýka), potom v ich námietke absentuje akýkoľvek materiálny rozmer.

I napriek uvedenému, § 135 ods. 1 Tr. por. ukladá orgánom činným v trestnom konaní/súdu viesť výsluch svedka za prítomnosti psychológa (príp. znalca) a zástupcu orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (resp. opatrovníka podľa § 48 ods. 2 Tr. por.) len v prípade, že ide o osobu mladšiu ako 18 rokov, ktorá by mala vypovedať o veciach, ktorých oživovanie v pamäti by vzhľadom na jej vek mohlo nepriaznivo ovplyvňovať jej duševný a mravný vývoj. Psychológ a zástupca orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately sa teda takéhoto výsluchu nemusia zúčastniť vždy, keď je vypočúvaný svedok mladší 18 rokov, ale len vtedy, ak je to vzhľadom na jeho vek a celkový duševný a mravný vývoj potrebné (pozn. viď znenie predmetného ustanovenia s účinnosťou do 31. júla 2013,

kde zákon stanovoval hranicu 15 rokov).

V tomto smere dovolací súd konštatuje, že poškodený F. bol v čase spáchania skutku, ale aj v čase neskorších výsluchov už takmer dospelý (mal 17 rokov) a pri spáchaní lúpeži utrpel len drobné zranenie, ktoré si nevyžadovalo lekárske ošetrovanie. Keďže ani z obsahu jeho výpovedí (č. l. 107, 278) sa nedá vyvodiť, že by oživovanie prežitých udalostí malo nepriaznivo vplývať na jeho duševný alebo mravný vývoj, je zrejmé, že k porušeniu § 135 ods. 1 Tr. por. dôjsť nemohlo (pozn. na hlavnom pojednávaní bola prítomná zákonná zástupkyňa poškodeného a tiež zástupca orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately - Mgr. Y. G., ktorý nemal žiadne výhrady voči vedeniu výsluchu, pričom skonštatoval, že otázky boli svedkovi kladené primerane; č. l. 257, 274, 279).

K námietke, podľa ktorej mali byť poškodenému F. pred konfrontáciou ukazované fotky, resp. mal byť usmerňovaný tak, aby označil obvineného O. za páchatel'a, dovolací súd v prvom rade upozorňuje, že na tomto dôkaze odsudzujúce rozhodnutia nie sú založené (§ 371 ods. 1 písm. g) Tr. por.).

I napriek tomu súd uvádza, že pri konfrontáciách bol prítomný obhajca obvinených a ich účastníci boli v zmysle ich procesného postavenia náležite poučení (č. l. 87, 91). Za týchto okolností, berúc tiež do úvahy vyjadrenie vyšetrovateľa Ing. R., ktorý poprel, že by poškodeného pri výpovedi akokoľvek usmerňoval (pozn. vyšetrovateľ uviedol, že poškodenému len vysvetlil, že pri konfrontácii nemá odpovedať priamo jemu, ale druhej konfrontovanej osobe; č. l. 295), ani najvyšší súd porušenie § 125 Tr. por. nezistil.

Ani v prečítaní zápisnice o výpovedi svedka L. podľa § 263 ods. 3 písm. a) Tr. por. súd nezistil žiadne pochybenie. V tomto smere dovolací súd upozorňuje, že svedok bol opakovane neúspešne predvolávaný (č. l. 272, 295, 349, 380), bolo po ňom vyhlásené celoštátne pátranie (č. l. 294) a nepodarilo sa ho ani predviesť (č. l. 287, 295, 311), ani zabezpečiť jeho účasť podľa § 88 Tr. por. (č. l. 301). Za týchto okolností, majúť tiež na pamäti, že s prečítaním jeho výpovede súhlasili všetky procesné strany (č. l. 402), najvyšší súd túto námietku vyhodnotil ako neopodstatnenú.

K námietke, podľa ktorej sa súd vôbec nezaoberal návrhmi obvinených na vykonanie dokazovania najvyšší súd uvádza, že toto tvrdenie nie je pravdivé. Ako zo zápisnice z 2. marca 2017 a odôvodnenia napadnutých rozhodnutí (viď hlavne s. 20 - 21 uznesenia krajského súdu) plynie, o podaných návrhoch súd rozhodol tak, že ich podľa § 272 ods. 3 Tr. por. odmietol (č. l. 274).

Dovolací súd pripomína, že je len na súde (a v prípravnom konaní na orgánoch činných v trestnom konaní), ktoré z navrhovaných dôkazov vykonajú a ktoré už vykonávať nebudú; samotný fakt, že súd nevyhovел návrhom obvineného na vykonanie dokazovania preto nezakladá žiaden dovolací dôvod.

Pokiaľ ide o ostatné vznesené námietky (týkajúce sa nedostatočne vykonaného dokazovania, nesprávneho vyhodnotenia výpovedí svedkov), dovolací súd uvádza, že ide o námietky rýdzo skutkového charakteru, ktorými sa podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. časť za bodkočiarkou zaoberať nemohol.

Vychádzajúc z týchto úvah najvyšší súd dospel k záveru, že obvinenými V. H. a K. O. uplatnené dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c), g), h) a i) Tr. por. nie sú dané, a preto ich dovolania na neverejnom zasadnutí postupom podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.